

Irak-konference indledt under protester

BAGDAD: En national-konference, der ses som en vigtig prøve på demokratiet i Irak, åbnede i går i Bagdad under store sikkerhedsforanstaltninger. I tre dage skal de flere end 1000 delegerede udpege det nationalråd, der skal overvåge den politiske proces i Irak frem til det planlagte parlamentsvalg til januar næste år. Flere end 100 delegerede rejste sig imidlertid fra deres sæder, da FN's særlige Irak-udsending, Ashraf Jehangir Qazi, afsluttede sin åbnings-tale. - Så længe der finder luftangreb sted, kan vi ikke have en konference, råbte de med henvisning til de fortsatte kampe i den shiamuslimske højborg, Najaf. /ritzau/AFP

Afstemning om Chávez i gang

CARACAS: Afstemningsstederne i Venezuela åbnede i går for at give landets befolkning mulighed for at afgøre, hvorvidt deres præsident, Hugo Chávez, skal have lov til at fuldføre sin embedsperiode, eller om der skal udskrives nyvalg inden 30 dage. Meningsmålingerne giver et svagt forspring til den kontroversielle, tidligere faldskærmssoldat, men iagttagere afholder sig fra at spå en sikker sejr til præsidenten, som følge af de forholdsvise mange uafklarede vælgere. /ritzau/AFP

15 dræbt af bombe i Indien

GUWAHATI: Mindst 15 mennesker mistede livet, da en kraftig bombe eksploderede under en parade i den oprørske indiske delstat Assam, oplyste det lokale politi i går. Udover de dræbte blev et endnu ukendt antal mennesker såret ved bombesprængningen. Ifølge de første oplysninger var mange af ofrene børn, der deltog i paraden, som blev holdt i anledning af uafhængighedsdagen. Ingen tog ansvaret for bomben. /ritzau/AFP

Palæstinensere sultestrejker

JERUSALEM: Flere tusinde palæstinensiske fanger afviste i går at indtage deres morgenmad, som indledning på en tidsubegrænset sultestrejk for at få forbedret deres forhold i israelske fængsler. En talsmand for Israels fængselsvæsen, Ian Domnitz, sagde, at flere end halvdelen af de 3800 palæstinensere, der tilbageholdes i fængsler i Israel, deltager i sultestrejken, ligesom et tilsvarende antal af de indsatte i de israelske detentioner på Vestbredden afviser at spise. /ritzau/AFP

Soldater til Darfur

EL FASHER: Rwandiske soldater ankom i går som de første udenlandske soldater til Sudans urohærgede Darfur-region, hvor de bl.a. skal beskytte de observatører, der overvåger en våbenhvile mellem den sudanske regering og oprørsgrupper. Indsættelsen af afrikanske soldater sker med hjælp fra EU-formandslandet Holland, der har været flere uger om at stille fly til rådighed for operationen. /ritzau/Reuters

EUROPAS MANGE ANSIGTER: Mentalter Østrig endnu ikke ankommet til EU, mener en af landets kendte historikere, Michael Gehler

Østrig er på vej til Europa

HEIDI DACHS

skriver fra Østrig

Østrig er et af de EU-lande, der har gennemgået flest omvæltninger i løbet af de seneste 100 år. Helt frem til 1918 var landet en del af kejserriget Østrig-Ungarn og dermed en europæisk stormagt. Dernæst var Østrig republik frem til 1938, hvor landet blev en del af Hitlers Tyskland. Efter krigen fik Østrig status som neutral republik og har siden 1995 været medlem af EU.

Michael Gehler er professor i historie ved Tidshistorisk Institut i byen Innsbruck og har senest fået flotte anmeldelser for sin bog »Der lange Weg nach Europa« (Den lange vej til Europa), hvori han analyserer Østrigs forhold til Europa fra kejser-tiden og til nu. Bogen roses af kritikere blandt andet for at være den første af sin art, der indeholder en meget detaljeret og omfattende beskrivelse af Østrigs vej fra kejserrige til EU-stat.

Ifølge Michael Gehler er østrigerne meget påvirkede af de erfaringer, de har gjort ikke mindst i mellemkrigs-årene, før Østrig blev en del af Hitler-Tyskland. Dengang var landet ramt af økonomisk krise med høj inflation, og de mange borgerkrige, der fandt sted i Europa, var med til at gøre det politiske system i Østrig meget ustabil.

- Derfor er det i dag utroligt vigtigt for østrigerne, at de lever i sikkerhed og fred og har et stabilt demokrati. De lægger også vægt på fortsat at bevare deres neutralitet og at sikre den økonomiske velstand, som landet har opnået i løbet af de seneste 50 år, siger han i et interview med Kristeligt Dagblad.

- Selv om de fleste østrigere er medlemmer af den katolske kirke, spiller kristendommen en mindre rolle i dag end tidligere. Det konservative regeringsparti, ÖVP, har ganske vist villet ændre landets forfatning i år og få Gud nævnt som grundlaget for vores stat, men det blev opgivet igen, fordi det hurtigt stod klart, at der ikke var stemning for det her i landet, pointerer han.

Hvordan er østrigeres forhold til EU i dag?

- Den lave valgdeltagelse på 43 procent ved det seneste EU-valg er et udtryk for, at mange østrigere er skuffede og frustrerede over den europæiske union. Folk føler, at andre lande bestemmer over dem, og de har ikke glemt de sanktioner, som

EU-landene gennemførte i 2000 mod Østrig som straf for, at Jörg Haider's parti FPÖ (Frihedspartiet) var kommet med i regeringen. Østrigerne føler, at EU ikke gav deres regering en fair chance.

- Den brede befolkning blev ganske vist ikke ramt af sanktionerne, fordi det indre marked og turismen fortsatte som normalt, men sagen har alligevel efterladt dybe spor i den kollektive bevidsthed, blandt andet fordi sanktionerne også ramte østrigske kandidater i internationale organisationer, uden hensyntagen til om de var FPÖ-folk eller ej. Selv indædte modstandere af Jörg Haider er i dag stadig rasende over, at EU-landene dengang gennemførte en boykot blot på grund af rene mistanker, siger han.

- Desværre er forholdet til EU heller ikke blevet bedre i løbet af de seneste år. Alene i 2003 har Østrig lidt fiasko i EU på alle punkter, hvor det overhovedet var muligt. Som det vigtigste kan jeg nævne EU's trafikpolitik.

Østrig er et transitland, men vi står fuldstændig isoleret i EU. Ingen forstår, at Østrig har behov for at begrænse især lastbiltrafikken. Samtidig er det meget svært at forklare østrigerne, hvorfor Schweiz, der ikke er EU-land, kan få bedre aftaler om transitregler med EU, end EU-landet Østrig kan.

Hvordan kan Østrig få et bedre forhold til EU?

- Alt i alt har Østrig profiteret på medlemskabet af EU, men det er ikke lykkedes regeringen at viderebringe det i pressen. Der bliver desværre drevet for lidt oplysning om EU. Vores politikere i Bruxelles har de største problemer med at gøre sig forståelige hjemme og sælge deres budskaber. De får ikke samme opmærksomhed i pressen som de hjemlige kirke, selv om de er medlemmer af et lige så vigtigt parlament. Vi er nødt til at informere langt bedre om unionen og fortælle borgerne, hvad man kan opnå i EU, og hvordan man driver lobbyvirksomhed i Bruxelles, mener Michael Gehler.

- Pressen bør også skrive langt mere om alle de østrigere, vi har placeret på høje poster i EU, men som næsten ingen kender. Det er folk, der gør et stort stykke arbejde for hele Europa. På dette punkt er østrigerne præget af en middelmådig osteklokke-mentalitet.

- Landet kan sammenlignes med en ost, der ligger og stinker og bliver muggen i

en osteklokke, og vi bliver nødt til at løfte klokken og lade frisk luft komme ind. Vi er ganske vist i EU, men i vores mentalitet er vi endnu ikke rigtig ankommet til EU.

- Jeg er overbevist om, at forholdene vil ændre sig, blandt andet på grund af de nye østeuropæiske EU-medlemmer. Østrigs nationalbank har præsteret et fremragende arbejde i forbedringerne på at få de nye lande med i den monetære union, og Østrig vil gøre alt for at fremme de nye medlemslandes integration i EU. Østrig kan få en meget vigtig rolle i fremtidens EU, netop fordi landet deler grænser med mange nye EU-lande.

Er østrigerne måske på vej til at blive mere nationale og mindre europæiske?

- Det er rigtigt, at nogle partier profilerer sig mere nationalt. De forsøger at opfange den utilfredshed, der er i befolkningen. Folk er ængstelige og frygter, at Østrig på grund af EU-udvidelsen skal blive løbet over ende af indvandrere, og at der vil blive hård konkurrence på arbejdsmarkedet.

- På længere sigt tror jeg dog ikke, at vi behøver at frygte et mere nationalistisk Østrig. FPÖ mistede ved EU-valget 17 procent af sine stemmer og fik dermed det dårligste valg nogensinde, hvilket er et tegn på, at der er grænser for, hvor langt de højreorienterede tendenser vil gå.

Stormagt i ski og musik

Det er Michael Gehlers vurdering, at de fleste østrigere i dag har forsonet sig med, at

landet ikke længere er en politisk og militær stormagt - men dog gerne ser Østrig som førende på andre felter.

- Der er næppe nogen østrigere i dag - i hvert fald ingen under 90 år - som ønsker at genindføre monarkiet. Noget helt andet er, at der stadig eksisterer ønsker og forventninger i befolkningen til, at landet skal vise sig som et stort land i en eller anden form. Et eksempel er sportsjournalistikken, hvor alle glæder sig over, at vi er en ski-stormagt. Et andet eksempel er musikken, hvor vi betragter os selv som en musik-supermagt, siger han.

- Østrigs fortid som stormagt har med sikkerhed også spillet en afgørende rolle for, at landet blev medlem af EU efter jerntæppets fald, netop da mange østeuropæiske lande søgte om medlemskab. Østrigerne fornemmede, at der nu var kommet et historisk øjeblik, hvor vi igen havde mulighed for at blive del af et større område med flere end 300 millioner mennesker.

- Sandsynligvis har mange også haft følelsen af, at landet vil være mere sikkert, hvis det er en del af EU's store område. Man må ikke undervurdere dette incitament til at søge EU-medlemskab, eftersom begrebet sikkerhed jo netop er en af de vigtigste værdier for østrigerne.

Før Sovjetunionens sammenbrud virkede det ofte, som om Østrig slet ikke havde lyst til at blive medlem af EU. Hvad har ændret østrigeres indstilling?

- I løbet af 1950'erne og 1960'erne måtte vi indse, at vi ganske vist kunne blive medlemmer af organisations-

er som EFTA, OECE og Euro-parådet, men at Sovjetunionen ikke ville acceptere, hvis vi blev medlemmer af EU.

- Derfor forsøgte mange østrigere at fremstille EFTA-organisationen som et mere moralsk Europa og EU som kartelkapitalisterens Europa. Man forsøgte på den måde at gøre dyd af nødvendigheden, men i virkeligheden har østrigerne altid haft en ønskedrøm om at være med i et udvidet EU, hvor også østlandene var med, vurderer Michael Gehler.

- Nu hvor den kolde krig er forbi, er det muligt for Østrig åbent at sige, hvor landet hører hjemme. Det er for eksempel sket under EU-topmødet i december 2003, hvor landene diskuterede en ændring af EU-forfatningen. Da forhandlingerne kørte i hårdknude, truede den franske præsident, Jacques Chirac, og den tyske kansler, Gerhard Schröder, med, at de ville danne et Kerne-europa, hvorefter den østrigske kansler Wolfgang Schäussel meget hurtigt reagerede ved at sige, at Østrig i hvert fald hører hjemme i et Kerne-europa.

Under den kolde krig blev Østrig betragtet som en vigtig brobygger mellem øst og vest. Har man været tilbøjelig til at overvurdere landets betydning i afspændingspolitikken?

- Ja, helt sikkert. Østrig fik delvist påskrevet denne rolle som brobygger udefra af Sovjetunionen. Det var en rolle, som landet gerne tog på sig, og Østrig har virkelig forsøgt at bygge broer mellem USA og Sovjet, men det hjalp ikke altid. Hovedstaden Wien blev FN-by og sæ-

de for adskillige internationale kontorer, og byen har været vært for mange topmøder. Blandt andet topmødet mellem John F. Kennedy og Nikita Khrusjtjov i 1961, hvor mange bagefter talte om »ånden fra Wien«, men denne ånd var for eksempel ikke stærk nok til at hindre, at der kort tid efter mødet blev bygget en Berlin-mur, eller at Cuba-krisen fandt sted.

Forholdet til Tyskland

Østrigs forhold til Tyskland har ændret sig meget i løbet af de seneste 100 år. I mellemkrigsårene var østrigerne ideologisk afhængig af Tyskland i en ekstrem grad, men derimod ikke økonomisk eller handelsmæssigt. Efter 1945 har forholdene ændret sig fuldstændigt, fremhæver den østrigske historieprofessor.

- I dag er Østrig mere end nogensinde før afhængig af Tyskland økonomisk. Tyskerne har investeret milliarder af euro i vores land, hvilket betyder, at Østrig også er blevet afhængig af den økonomiske udvikling i Tyskland. Den økonomiske krise,

Da EU tidligere på året optog 10 nye lande - primært østeuropæiske - i unionen, markerede den musikalske stormagt Østrig det - naturligvis - med en koncert med Wienerfilharmonikerne foran Schönbrunn-slottet. (Foto: Scanpix)

som Tyskland lider under i øjeblikket, skader også Østrig, siger han.

- Det er lidt af et paradoks, at Østrig på trods af sin økonomiske afhængighed af Tyskland nu er i stand til at profilere sig mere selvstændigt end tidligere. Østrigerne er ikke længere ideologisk afhængige af tyskerne, men har derimod opbygget en egen national identitet, som helt har fjernet sig fra den tyske. Vores identitet er især påvirket af vores sport, kultur, neutralitet og den politiske æra, som den tidligere kansler, socialdemokraten Bruno Kreisky stod for.

- Den østrigske selvbevidsthed er vokset meget, og vi lader os ikke længere byde alt af tyskerne. Hvor selvbevidste østrigerne er, har landets finansminister, Karl-Heinz Grassler, for nyligt bevestiget. Det er jo ingen hemmelighed, at Tyskland ikke overholder stabilitetspagten betingelser for at være med i den monetære union, og Strasser foreslog ved et EU-møde i juni, at lande, der ikke overholder disse betingelser, mister stemmeretten. Den tyske finansminister, Hans Eichel, blev så rasende, at han kort tid derefter aflyste et planlagt møde med Strasser.

- Naturligvis er vi som nabostater også tæt forbundet med hinanden. Trafikårene nord-syd løber igennem begge lande, vi udgør næsten et fælles handelsområde, og mange tyskere tager gerne på ferie i Østrig. Adskillige tyskere betragter Østrig som det land, hvor de har hjemme. Det er østrigerne ikke så glade for. Vi ser gerne, at tyskerne kommer som turister og giver penge ud, men så skal de også rejse igen, konstaterer Michael Gehler.

udland@kristeligt-dagblad.dk

serie

Europas mange ansigter

■ Trods globalisering og årtiers samarbejde i EF og EU er nationalfølelsen intakt i de europæiske lande. Befolkningerne værner om deres særpræg og er stolte over netop deres kultur og værdier. Kristeligt Dagblad forsøger i løbet af de kommende uger at afdække, hvad der gemmer sig under fællessangen til fodboldlandskampene. Hvad driver nationalismen? Hvorfor er italienerne til pizza og spanierne til tyrefægtning? Og hvorfor taler englænderne hele tiden om vejret?

